

Bohumil Šternberk

Astronomické tradice v Pardubickém kraji

Bohumil Šternberk v Astronomickém ústavu ČSAV v roce 1974

K představitelům československé profesionální astronomie minulého století patří na jednom z předních míst Bohumil Šternberk (1897–1983). Po maturitě na gymnáziu v rodné Chrudimi a studiích matematiky, fyziky a astronomie na pražské univerzitě se stal asistentem na Astronomickém ústavu Univerzity Karlovy v Praze. Brzy poté obdržel stipendium k dvouletému pobytu na nejmodernější evropské observatoři v Babelsbergu poblíž Berlína.

V roce 1927 začal pracovat v ondřejovské hvězdárně, odkud byl povolán na observatoř ve Staré Ďale (dnešní Hurbanovo) na jižním Slovensku. Tam působil až do roku 1938, kdy toto území po mnichovské dohodě následkem tzv. vídeňské arbitráže připadlo Maďarsku. Jako první v Evropě zde změřil polohu a pořídil fotografie nově objevené planety Pluto.

Poté odešel na Státní hvězdárnu v Praze a na univerzitě pracoval v laboratoři na konstrukci čítačů kosmického záření. Přišla však válka, nacisté v listopadu 1939 uzavřeli české vysoké školy a následně byla zabráná také ondřejovská observatoř. Bez možnosti konat přímá pozorování zůstal Šternberk na okleštěné pražské hvězdárně až do konce války. Po osvobození pracoval nadále na Státní hvězdárně v oddělení veřejné časové služby. Po vzniku Československé akademie věd se roku 1953 stal vedoucím Laboratoře pro měření času, jež byla po roce začleněna do nově vzniklého Astronomického ústavu ČSAV. Šternberk byl jmenován jeho prvním ředitelem a zůstal jím až do roku 1968 (jako vedoucí časového oddělení v něm však působil až do roku 1975). V letech 1958–1964 zastával funkci jednoho z viceprezidentů Mezinárodní astronomické unie. Podílel se také na vedení Československé astronomické společnosti a Jednoty československých matematiků a fyziků. Je autorem vědeckých prací týkajících se fotometrie proměnných hvězd a komet, chronometrie a astronomické optiky.